

«МАШИНИ МОВИ» ЯК ІННОВАЦІЯ

Мошинська О.Ю.

*кандидат філософських наук, доцент
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна*

«LANGUAGE MASHINES» AS INNOVATION

Moshynskaya O.

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
National Law University named after Yaroslav Mudry,
Kharkiv, Ukraine*

Abstract

The article discusses the phenomenon of "language machines" that reproduce the process of language technology. "Language machines" have a variety of mods that are becoming a reality of our time. At the same time, they are machine-human complexes, anthropotechnics that find themselves on the Internet, computer, mobile phone, gadgets, smartphones, etc. Hypertext appears as a new speech pattern. Today, technical means are becoming more and more massive. They undergo dramatic changes and alter the existence of language as a method of information and communication. Language becomes the subject of special attention in computer and instrument technology. "Language machines" define the innovative process in philosophical and anthropological discourse. "Language machines" manifest themselves in all spheres of life / life of man and society as a shift, and not only as technological, but as socio-cultural and anthropological. They became the basis for the emergence of virtual reality. In this perspective, they are at present under review.

Анотація

В статті розглянуто феномен "машини мови", що відтворюють процес технологізації мови. "Машини мови" мають різноманітні модули, які стають реальністю нашого часу. Вони водночас є машинно-людськими комплексами, антропотехніками, що виявляють себе в Інтернеті, комп'ютері, мобільному телефоні, гаджетах, смартфонах і т.д. З'являється новий мовленнєвий малюнок: гіпертекст. Сьогодні технічні засоби набувають масового характеру. Вони зазнають кардинальних змін і змінюють буття мови як засобу інформації і комунікації. Мова стає предметом особливої уваги комп'ютерних і інструментальних технологій. "Машини мови" визначають інноваційний процес в філософсько-антропологічному дискурсі. "Машини мови" маніфестують себе у всіх сферах життя/буття людини та суспільства, як зсув, і не тільки як технологічний, а як соціально-культурний та антропологічний. Вони стали основою появи віртуальної реальності. В такому ракурсі вони лише починають досліджуватися.

Keywords: language machines, Internet, computer, hypertext, innovations, technology.

Ключові слова: машини мови, Інтернет, комп'ютер, гіпертекст, інновації, технології.

Сьогодні чи не найбільш обговорюваним на різних рівнях спілкування є з'ясування сутності інновацій. Глобалізація світу як визначальна риса сучасності призвела до розширення взаємозв'язків і взаємозалежності індивідів, держав, націй. Посилюється техногенний вплив на всі сфери життя. З'явилися за цих трансформацій принципово нові технологічні, соціальні і культурні основи буття людей. Дослідники вважають, що глобалізація як реальність охоплює практично усі сфери діяльності, всі соціальні інститути, спосіб життя й умови існування людини і людства.

Кібернетична революція в часовому просторі глобалізації засвідчила амбівалентність мозку і комп'ютера і поставила радикальне питання: хто я - людина чи машина? Відповідь на це питання полягає у тому, що мова набула в процесі культурно-історичного розвитку змін. Розуміння мови в мережах письмової культури вже в сучасній реальності виявляється недостатнім. Мова стає предметом

особливої уваги комп'ютерних і інструментальних технологій. На їх підставі з'являються антропотехніки мови у вигляді "машин мови", "інструментальні мови". Ці феномени результати технологізації її функціонування і впровадження.

Тема "машин мови" нова для філософсько-антропологічного дискурсу. Саме ця обставина обумовила завдання статті. Сьогодні засвідчує, що відбувається поступ впровадження інновації у різних сферах життя. Свідома орієнтація на одержання нового - знань, досвіду, економічних, політичних, культурних досягнень, налаштованість на інновацію є суттєвим атрибутом сучасного стану і розвитку інформаційного суспільства. Інновація виступає суто людською, суспільно-корисною потребою людини.

Сучасне суспільство стає все більш технозалежним, його основним чинником стають технології. Це стосується і мови як засобу інформації та комунікації. Завдяки новим технологіям наступив новий

етап у розвитку процесів обміну інформацією, що пов'язаний з інтенсивним упровадженням і переплетінням сучасних комп'ютерних і телефонних технологій, технологій теле- і радіомовлення, усвідомленим розповсюдженням локальних і глобальних мереж, створюючи нову якість інформаційно-комунікативного інструментарію впливу на людську свідомість.

Концепти, знаки, символи, в залежності від того, якими способами вони трансформуються, здатні змінювати суспільство, коригуючи суспільну свідомість. Сьогодні технічні засоби набувають масового характеру. Вони зазнають кардинальних змін, що можна зазначити та визнати концептом "трансфігурація". На думку О.Ніколаєвої цей концепт визначає новий тип змін, яких характеризується переносом/переходом "за", "через", "за межі", "скрізь", унаслідок чого відбувається як зміна образу, так і розташування складових частин і будови взагалі. Вона вважає, що в цьому терміні водночас присутні маркери "цифрової, просторової, художньої, економічної, людської й метафізичної природи: ілюзорне чи трансцендентальне проникнення за межі різних реальностей, взаємоперетворення частин, чисел та образів, людського тіла - в геометричну фігуру чи діаграму, а статую - в зображення: сакральне перетворення, що обов'язково повинно мати повну споживчу вартість[5, с.200]. Такий погляд автора базується, як вважаємо, на теоретичних положеннях відомого у світі філософа Маршалла Маклюєна, якому належить пріоритет у розробці радикально інноваційних змін в системі комунікацій, його теоретичне і практичне обґрунтування ролі електронних інформаційно-комунікативних технологій в житті людини і суспільства[1].

М.Маклюєну належить інноваційна ідея про технології засобів існування спілкування. В його працях подано процес змін у структурі комунікативного досвіду людини, що обумовлено розвитком електронних технологій комунікації. Такий погляд дозволив подати філософське обґрунтування Інтернету та глобальної комп'ютерної мережі, яка здібна віртуально долати не лише відстані між континентами, так і державні кордони, давати змогу водночас встановлювати текстові, аудіо- і візуальні контакти з любим громадянином планети.

На нашу думку ці ідеї М.Маклюєна стали основою запропонованих М.Фуко концептів "інструментальна мова", "машин мова". Вони визначають процеси технологізації мови в її статусах: наукової, філософської, художньої, літературної, технічної і т.д.

Феномен "машини мови" обґрунтував М.Фуко: "машини мови" - це функціональні можливості, засоби "консервації" і обміну текстів[8, с.326]. Вони не заперечують інших практик - письмових, усних, штурних, літературних, живих і т.д., що відтворюють сучасну мовну реальність. Дослідники вважають алфавіт, друк, кіно, телебачення, комп'ютер, Інтернет виявом або засобами практик "машин мови", які поширюються у вигляді цифрових устроїв, мережевих комунікацій, мобільного зв'язку, айфонів, смартфонів. В сучасних аудіовізуальних медіа

з'явився новий термін для означення діяча таких практик - мовець. Використання цього терміну підкреслює його діяльнісну характеристику.

"Машини мови" стали визначати як "розумні машини". В такому розумінні на перший план виходять технології, які мають належність і до дій людини, і до артефактів, і до антропотехнік. "Машини мови" - шлях від друкарської типографічної людини до комп'ютерної, інтернетівської. "Машини мови" як різновид антропотехніки – це не тільки сукупність не лише технічних знань, що використовуються людиною, а й технічні вироби. Не лише мову, а й техніку в умовах інформаційного суспільства відносять до людського. Антропотехніки починаються з того часу, як людина своїми руками зробила найпростіший засіб дії, якого не існувало в природі: лопата, соха, колесо. З цього починається історія Homo technicus і продовжується до нашого часу. Але абсолютизація людини до інструментально-технічного феномену не є ефективною, бо містить загрози, які можуть призвести до суттєвих змін в житті/бутті людини.

"Машини мови" пов'язуються з Інтернетом та комп'ютером, які призвели до появи гіпертексту. Гіпертекст - демонструє нову модель взаємозв'язку між людиною-мовою-технікою, як людино-машинний комплекс. В якості такого феномену "машини мови" дводомінантні: вони витвір інтелектуального розуму людини і в той же час засіб спілкування, засіб комунікації, які завжди соціальні. Вони функціонують в соціально-антропологічній реальності. Саме ці обставини визначають характер їх сучасності завдяки тому, що застосування електронної техніки сприяють розвитку соціуму і людини.

Інформаційно-технологічний світ запровадив нові різноманітні форми життя/буття. Подібно тому як мікроскоп и телескоп відкрили нові світи дослідникам, винахід ІТ-технологій запропонував користувачам новий "живий" світ: в сьогоденні людина постає користувачем та розповсюджувачем, споживачем. Facebook, ноутбук, комп'ютер, Інтернет, онлайн, Instagram, смартфон ці антропотехніки як "машини мови" стали присутніми майже в житті/бутті кожної людини сучасного світу, людини планети Земля. Розвинуті країни вже здійснили шлях до цифрової економіки і електронному керівництву. Нашу країну "діджиталізація" (розвиток електронних технологій) не минула. Вже практично по Інтернету можливо здійснити запис до родинного лікаря, одержати освіту на дистанційних курсах, дивитись через веб-камеру що відбувається вдома. З появою нового стандарту мобільного Інтернету 4G можна навіть у транспорті надіти навушники і прослухати лекцію, де завгодно, коли є вільний час, відкрити підручник, зайти на платформу Prometheus або одержати інформацію з Wikipedia. Сучасна людина в умовах інформаційного суспільства в процесі свого життя/буття використовує різноманітні технології, що призводить до змін не лише часових, а й просторових координат.

Сучасні технології поставили різноманітні виклики. І одним з них є те, що транспортні та інформаційні комунікації сприяли такому феномену, як

міжнародне спілкування, глобальне життя. З'явилися безпрецедентні можливості задля реалізації і добрих справ, і вад людської натури. Не випадково, що людина в сучасних антропологічних дослідженнях набирає досить різноманітного і множинного визначення. Вона подається як творіння Бога і вияв звіра, як розумна і духовна, технозалежна і природна, кіборг і симулякр, інтелектуальна і пасивна. Перелік визначень цім не закінчується. Людина в ситуації технологічного суспільства набуває таких визначень як технологічна людина, машино-технічний комплекс.

Але всі наведені ознаки людини торкаються питання співвідношення природного та штучного інтелекту. Поява комп'ютера свідчила про перевагу штучного над природним. Він започаткував еру "розумних машин", до яких слід віднести і "машини мови" або "інструментальні мови". Виклики інтелекту людини обговорюються в наш час не в протиставленні, конкуренції людина-комп'ютер, а в контексті тривоги з приводу тих змін, які відбуваються в людських здібностях, які мають місце під впливом дружніх користувачу технологій. Не випадково, що медики, психологи, філософи стурбовані деменцією людини. Вчені Нідерландів оприлюднили дослідження, в яких зафіксовано, що людство поступово втрачає розумність, його індекс. Спеціалісти телекомунікаційної компанії Toll Free Forwarding проаналізували дослідження, автори яких зазначають, що еволюція людини продовжується. На їх підставі створено 3D-модель людини ХХХ століття, - модель Минді, в якій зафіксували зміни, що стануться. В прогнозах зазначено, що в гаджетах ХХХ століття ймовірно буде присутній штучний інтелект, який звільнить людину майбутнього від поглибленої розумової діяльності[9]. "Машини мови" можна і слід розглядати як комунікативні стратегії, де людина стає посередником між світом і "машинами мови", вона транслятор цього взаємозв'язку.

"Машини мови" стають глобальним трендом, хоча вони, як вище зазначено викликають різноманітні загрози. Однією з них є поява нової лексики мови. Лада Митич цю ситуацію подала наступним чином: "Так, "всесвітнє павутиння" запропонувало неповторну лексику, яка з лексикою традиційною не має нічого спільного, вона не тільки не схожа, але часом конфліктує з нею. У конфлікт жорсткий, на виживання. І не станеться нічого, якщо ця лексика в майбутньому, а потім і Інтернет-орфографія разом Інтернет-пунктуацією посядуть місце в традиційному мовному просторі. Навіть не посядуть, а вибухнуть і займуть і стануть переможцем - їх будуть вивчати в школі, університеті. Можливо, навіть захищати дисертації[2, с.8]".

Дослідники розглядають ситуацію використання технологій мови за зразком мови наукового фентезі. Це дозволяє описувати реальні речі, які ще не повністю усвідомлені не лише звичайними людьми, але й тими, хто займається дослідженнями інформаційно-комунікативних технологій. Наведемо з цього приводу наступний текст: "Сучасні

хмарні технології пропонують нам особисте сховище для усіх цифрових пожитків і самого нашого профайла. Це своєрідний аналог фізичного житла. Хмарні лендлорди або клаудлорди, навіть конкурують між собою, щоб заманити нас до своїх віртуальних кондомініумів. Наше цифрове життя в хмарах буде все краще і краще[4]. Тут подано ту ситуацію з мовою, яка виникає в технологічному середовищі і пов'язана опосередковано з "машинами мови" і бентежить дослідників.

Технологізація життя/буття суттєвим чином впливає на людину[3]. Технологічний контент соціально-антропологічної рефлексії очевидний, як і збільшення залежності людини від техніки та високих технологій. Антропологічні аспекти останніх призводять до ситуації, де вони виступають долею людини. Відтепер людина не здатна віднайти дистанцію щодо "другої природи". У технологічну добу техніка та високі технології претендують на те, щоб доповнити чи, навіть, замінити свою антропологічну визначеність. І в такому контексті поява технологічної людини, або технологічно залежної людини не випадкова. Як зазначив М.Ямпольський, технологічні конструкти "як антропологічні протези" не поруч з людиною, а входять кожного дня в тканину життя/буття і відбувається симбіоз людини та машини. Змінюється мовна реальність завдяки "машинам мови". Поява "машин мови" свідчить про можливості людини використовувати інтерактивні і множинні засоби інформації та комунікації. Вони багатомовні та плюралістичні. Вони виконують завдання, щоб мовою сучасності в її різноманітних формах буттєвості, вбачать сенс життя. Чим далі, тим більше людство відходить від традиційних парадигм мислення, оскільки досягнення науки і технологій змушують людину пристосовуватись до нової реальності.

Панування Інтернету та комп'ютеру в якості "машин мови" започаткувало нетрадиційне розуміння людини грамотної. З'являється потреба комп'ютерної грамотності. Письмова грамотність вже не є визначеною. Вона стає поруч із комп'ютерною, яка дозволяє спілкуватися з будь-якою людиною, інститутом, офісом на планеті. Так використовуючи програму Skype, можна на підставі голосу долучатися до будь-якого комп'ютера у світі, можливе сполучення з телефонним номером громадянина нашої планети, залучитися до супермодного мікроблогінга Twitter де вільно можна не лише висловити будь-які думки, але подати всебічний огляд, ті чи інші творіння за допомогою аудіо- і відеоформата. Людина клікає мишкою і використовує клавіші клавіатури, що дозволило дослідникам висунути досить інноваційну думку, що на зміну класичного текстового нарративу прийшов комп'ютерно-технологічний. Прикладом такого нарративу є гіпертекст. У.Еко своїй праці "От Інтернета к Гутенбергу: текст и гипертекст" підкреслив та визначив досить навіть для того часу, але яка стала актуальною в сьогоднішні, точку зору на гіпертекст як багатовимірну мережу, де кожна точка або вузол самостійно і без найменшого зусилля пов'язується з іншою точкою або вузлом тексту[7]. Гіпертекст демонструє

своє буття в різних вимірах, бо він результат нових технологій, які створила людина. Але й сама вона, як вважає М.Кастельс, є своєрідним гіпертекстом. Про це свідчить "ІТ - форум", що відбувся в Києві 23-24 травня 2019 року. Форум не лише маніфестував нові технології, але й новітні інструментальні мовні практики, поставив актуальність комп'ютерної грамотності.

В реальному житті/бутті людині знадобилось досить багато часу, щоб вільно пересуватися по континентах планети, державам, регіонам, музеям і т.д., за допомогою натиску на клавіші та миші таке пересування, така подорож відбувається за принципом "тут і зараз", за принципом, який присутній в дослідженнях, принципом "нетсерфінгу"[6,с.142].

Подані розмисли про функціонування "машин мови" потребують подальшого вивчення і дослідження в контексті інтегративного підходу, нелінійного принципу дослідження. Інструментальні мови увійшли в повсякденне життя сучасної людини. Вони не тільки свідчать про інноваційну складову, але й той же час стають викликами в житті людини. "Машини мови" стають універсальною моделлю зв'язку в сучасному мережевому суспільстві як вияву "всесвітнього павутиння".

В наш час конкурентоздатність держави і окремо взятої людини залежить від рівня комунікаційних дій, подолання мовного бар'єру є однією з умов досягнення її. Вони обумовили появу віртуальної реальності. Комп'ютерні ігри, кіберонтологія, кіберпростір, кіборг стають її ознаками. Постало питання що до людини як раба техносу, що може призвести до технологічного фундаменталізму. "Машини мови" стають однією з ознак медіареволюції. "Машини мови" функціонують в по-

бутовій практиці: супермаркети електроніки за рівнем обсягу формування життєвих компетентностей вже починають випереджати покvapливо інші стратегії в освіті і вихованні. Про це фільм "Клон" і твір М.Уельбека "Світ як супермаркет".

Тема "машини мови" носить полемічний характер, є підставою для її подальшого дослідження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Маклюен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. К, 2015, 350с.
2. Митич Л. Любовь.com. Так не бывает. Харьков-Белгород, 2013, 304с.
3. Мошинська О.Ю., Пилипенко С.Г. Технологізація життя/буття сучасної людини. /Danish Scientific Journal №7, 2017
4. Мирошниченко А. Человек в мире Интернета: взаимопонимание, конфликт или сосуществование? / А. Мирошниченко – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tguwww.woa/wa/Main?textid=3585&level1=main&level2=articles>.
5. Николаева Е.В. "Трансфигурации" классического искусства в пространстве медиареальности/ Медиафилософия/ Способы анализа медиареальности –СПб.,2010,с.195-208
6. Информационная эпоха: вызовы человеку. М., 2010, с.335
7. Эко У. От Интернета к Гутенбергу: текст и гипертекст. / У. Эко. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pseudology.org/webmaster/UmbertoEco.htm>.
8. Фуко М. Архология та знання. К.,2003, 326с.
9. КП в Україні. 103/27 11-18 липня 2019р

Vol.3

№34/2020

ISSN 3375-2389

The journal publishes materials on the most significant issues of our time. Articles sent for publication can be written in any language, as independent experts in different scientific and linguistic areas are involved.

The international scientific journal “Danish Scientific Journal” is focused on the international audience. Authors living in different countries have an opportunity to exchange knowledge and experience.

The main objective of the journal is the connection between science and society. Scientists in different areas of activity have an opportunity to publish their materials. Publishing a scientific article in the journal is your chance to contribute invaluable to the development of science.

Editor in chief – Lene Larsen, Københavns Universitet
Secretary – Sofie Atting

- Charlotte Casparsen – Syddansk Erhvervsakademi, Denmark
- Rasmus Jørgensen – University of Southern Denmark, Denmark
- Claus Jensen – Københavns Universitet, Denmark
- Benjamin Hove – Uddannelsescenter Holstebro, Denmark
- William Witten – Iowa State University, USA
- Samuel Taylor – Florida State University, USA
- Anie Ludwig – Universität Mannheim, Germany
- Javier Neziraj – Universidade da Coruña, Spain
- Andreas Bøhler – Harstad University College, Norway
- Line Haslum – Sodertorns University College, Sweden
- Daehoy Park – Chung Ang University, South Korea
- Mohit Gupta – University of Calcutta, India
- Vojtech Hanus – Polytechnic College in Jihlava, Czech Republic
- Agnieszka Wyszynska – Szczecin University, Poland

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

Danish Scientific Journal (DSJ)
Istedgade 104 1650 København V Denmark
email: publishing@danish-journal.com
site: <http://www.danish-journal.com>

The journal publishes materials on the most significant issues of our time. Articles sent for publication can be written in any language, as independent experts in different scientific and linguistic areas are involved.

The international scientific journal “Danish Scientific Journal” is focused on the international audience. Authors living in different countries have an opportunity to exchange knowledge and experience.

The main objective of the journal is the connection between science and society. Scientists in different areas of activity have an opportunity to publish their materials. Publishing a scientific article in the journal is your chance to contribute invaluablely to the development of science.

Editor in chief – Lene Larsen, Københavns Universitet

Secretary – Sofie Atting

- Charlotte Casparsen – Syddansk Erhvervsakademi, Denmark
- Rasmus Jørgensen – University of Southern Denmark, Denmark
- Claus Jensen – Københavns Universitet, Denmark
- Benjamin Hove – Uddannelsescenter Holstebro, Denmark
- William Witten – Iowa State University, USA
- Samuel Taylor – Florida State University, USA
- Anie Ludwig – Universität Mannheim, Germany
- Javier Neziraj – Universidade da Coruña, Spain
- Andreas Bøhler – Harstad University College, Norway
- Line Haslum – Sodertorns University College, Sweden
- Daehoy Park – Chung Ang University, South Korea
- Mohit Gupta – University of Calcutta, India
- Vojtech Hanus – Polytechnic College in Jihlava, Czech Republic
- Agnieszka Wyszynska – Szczecin University, Poland

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

Danish Scientific Journal (DSJ)

Istedgade 104 1650 København V Denmark

email: publishing@danish-journal.com

site: <http://www.danish-journal.com>

CONTENT

HISTORICAL SCIENCES

Chzhen V.

APPLICATION OF CONFUCIAN PRINCIPLES IN THE
SYSTEM OF STATE GOVERNANCE IN THE PRC DURING
THE PERIOD OF "REFORMS AND OPENNESS" 3

JURISPRUDENCE

Vityuk I.

CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CRIME IN
THE ECONOMY 8

Izotov Y.

PARALLEL CRYPTOCURRENCY CIRCULATION..... 11

Kurbatova I.

WAYS TO IMPROVE THE PROSECUTOR'S ACTIVITIES
DURING CRIMINAL PROCEEDINGS 15

Matkevich Y.

CONCEPT, TYPES OF INTERNATIONAL COOPERATION
IN THE FIELD OF SMUGGLING PREVENTION 19

Popelnyuk N.

PROBLEMATIC ISSUES OF TRANSFER OF DUAL-USE
GOODS AND MILITARY PURPOSE IN THE SPHERE OF
STATE EXPORT CONTROL 22

Stegny R.

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF CRIMINAL
RESPONSIBILITY AND PROTECTION OF STATE
SECRETS 25

PEDAGOGICAL SCIENCES

Panesh B.

METHODOLOGICAL FEATURES OF THE FORMATION
OF THE ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY SCHOOL
STUDENTS IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES..... 29

Seitova S., Myrzagaliyeva M.

TEACHING BUSINESS WRITING ON A STORY-BASED
BASIS 32

PHILOLOGICAL SCIENCES

Olabisi Enitan Oni

MOTIVATIONS FOR CODE-SWITCHING IN
NOLLYWOOD: A CASE STUDY OF YORUBA MOVIES
INDUSTRY 38

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Moshynskaya O.

«LANGUAGE MASHINES» AS INNOVATION..... 44

Sharipov M.

LEVELS AND ATTRIBUTES OF THE WORLDS..... 47

Sharipov M.

THE FORMATION OF A CONSTRUCTIVE NATURE.
PANENDEISM..... 63